

maciji došao nažalost bar za čitav decenij prekasno. U isto se vrijeme stala lagano buditi narodna svijest i u Istri, naročito zaslugom biskupa Jurja Dobrile i Krčanina Dinka Vitezića, koji osnovaše 1870. u Trstu list „Naša Sloga“. Već 1871. održali su probuđeni Istrani „narodni sabor“ kod Kastva (nedaleko od Rijeke), koji položi osnovu hrvatskomu političkom životu u Istri i po kvarnerskim otocima idući za tim, da otme iz talijanskih ruku jednu općinu za drugom, a osnivanjem škola da uščuva hrvatski živalj od silovitoga širenja talijanskoga jezika. U tom narodnom i prosvjetnom poslu uspješno prednjači „Družba sv. Ćirila i Metoda za Istru“.

Kratak ljetopis hrvatskoga javnoga života

(od 1873. do 1914.)

1873. sept. 8. razvojačene su hrvatska i slavonska Krajina.

— sept. 20. imenovan je Ivan Mažuranić banom.

1874. jan. 5. sankcioniran je zakon o ustrojstvu sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu.

— jan. 10. sankcioniran je zakon, kojim može „sabor bana odnosno njegova namjesnika pozvati na odgovornost, dotično optužiti ga za svaki njegov čin ili propust, kojim bude hotimice teško povrijeđen koji temeljni državni zakon, a tako i za svaki njegov čin ili propust, kojim bude državopravnoj samostalnosti kraljevine Hrvatske i Slavonije hotimice nanesen težak uštrb ili teška pogibelj“. Banu i odjelnim predstojnicima suditi će „kraljevinski sud“, izabran na hrvatskom saboru od uglednih ličnosti u zemlji.

— febr. 28. sankcioniran je zakon o preuređenju stola sedmorice, kojim je ban prestao biti njegov predsjednik.

— febr. 28. sankcioniran je zakon „o vlasti sudačkoj“, kojim je pravosude „posvema razlučeno od uprave i od iste nezavisno“.

— okt. 14. sankcioniran je zakon „o

ustroju pučkih škola i učiteljskih škola za pučko učiteljstvo“.

— okt. 19. otvoreno je sveučilište Franje Josipa I. u Zagrebu.

— nov. 29. „Matica Ilirska“ mijenja ime u „Matica Hrvatska“.

1875. jan. 14. sankcioniran je zakon o „pravu sakupljati se“.

— febr. 18. sankcioniran je zakon „o ustroju ureda i vijeća za zemaljsku statistiku“ u Zagrebu.

— maja 17. sankcioniran je zakon o slobodi štampe i uvedenju porote kod tiskovnih parnica.

1878. okt. 6. hrvatski sabor upravio je adresu na kralja sa željom, da se jednom pripoje Hrvatskoj netom okupirane zemlje Bosna i Hercegovina, a sjedine s Hrvatskom Vojna Krajina i Dalmacija te konačno riješi pitanje o Rijeci sazivom regnikolarnih deputacija.

— okt. 14. saborska adresa Ante Starčevića. Preporod „stranke prava“.

1880. febr. 21. prihvaćena molba bana Mažuranića za odstup. Još prije toga podnio je spomenicu, u kojoj je naglasio svoju želju, da se Krajina sjedini s Hrvatskom i obnova financijalne nagodbe dokrajči u korist hrvat-